

Приходько А.Ю.

студентка;

Кубриченко Т.В.

кандидат психологічних наук, доцент,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЙ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТІ У СТУДЕНТОК ЗІ СТАТЕВОГОМОГЕННОЇ ТА СТАТЕВОГЕТЕРОГЕННОЇ ГРУП

Попри широку представленість у літературі результатів досліджень стратегій поведінки в конфлікті, видів, чинників та наслідків конфліктної взаємодії, а також окреслення психологічних особливостей міжособистісної взаємодії в студентських групах, наявність висновків про особливості взаємодії жінок і чоловіків в умовах різних за своїм статевим складом груп, особливості стратегій поведінки в конфлікті у студенток зі статевогетерогенної та статевогетерогенної груп досліджені недостатньо, що й обумовило науковий інтерес до вивчення обраної теми [1,2].

Об'єктом дослідження обрано стратегію поведінки в конфлікті, а *предметом* – особливості стратегій поведінки в конфлікті у студенток зі статевогетерогенної та статевогетерогенної груп. *Мета* роботи полягала у з'ясуванні відмінностей у стратегіях поведінки в конфлікті між студентками з гомогенної та гетерогенної за статевим складом академічних груп. Було висунуто припущення про можливі відмінності стратегій поведінки в конфлікті між студентками зі статевогетерогенної та статевогетерогенної академічних груп.

У дослідженні брали участь 60 студенток, віком 18-23 років, з яких 30 осіб – студентки, які навчаються у жіночих статевогетерогенних групах та 30 – студентки зі статевогетерогенних груп.

Для досягнення поставленої мети, вирішення задач дослідження й перевірки висунутих гіпотез в рамках роботи були застосовані такі *методи*: 1) методи теоретичного аналізу і синтезу, що дозволили сформулювати основні теоретичні положення, які лягли в основу емпіричного дослідження; 2) методи емпіричного дослідження, зокрема тести-опитувальники (методика «Визначення типових стратегій поведінки в конфліктній ситуації» К.Н.Томаса; методика «Діагностика рівня конфліктності особистості»; методика «Домінуючі стратегії конфліктної поведінки» (метафоричний варіант) Фетіскіна Н.П., Козлова В.В., Мануйлова Г.М); 3) *методи*

обробки даних, а саме методи математико-статистичного аналізу даних при обробці результатів та інтерпретаційні методи при якісному аналізі, описі та інтерпретації отриманих результатів. Для виявлення відмінностей було застосовано статистичний критерій U-Манна-Уїтні [3].

Дослідження відмінностей стратегій поведінки в конфлікті між студентками, які навчаються у гомогенній та гетерогенній за статевим складом групах дозволило виявити статистично значущі відмінності за показниками таких стратегій: «суперництво», «співробітництво», «компроміс» та «пристосування» (таблиця 1).

Таблиця 1

**Відмінності стратегій поведінки у конфлікті між студентками
статевогомогенної та статевогетерогенної груп
(за методикою К.Н.Томаса)**

Групи досліджуваних	Стратегії конфліктної поведінки (середні групові значення)			
	суперництва	співробітництва	компромісу	пристосування
студентки гомогенної групи	36.7	25	37.4	22.7
студентки гетерогенної групи	24.4	36	23.6	38.3
Значення U-Манна-Уїтні	U _{емп} = 266.5 p<0.01	U _{емп} = 286 p<0.01	U _{емп} = 243.5 p<0.01	U _{емп} = 215.5 p<0.01

Отримані результати свідчать про те, що якщо студентки зі статевогомогенної групи більш схильні застосовувати у вирішенні конфлікту стратегії компромісу і суперництва, то студентки зі статевогетерогенної групи – стратегії пристосування та співробітництва.

З'ясування домінуючих стратегій конфліктної поведінки студенток зі статевогомогенної та статевогетерогенної за складом груп показало наявність статистично значущих відмінностей за такими типами стратегій: стратегія компромісу «Лисиця», стратегія суперництва «Акула», стратегія співпраці «Сова» та стратегія пристосування «Ведмедик» (таблиця 2).

Таблиця 2

**Домінуючі стратегії конфліктної поведінки студенток
зі статевогомогенної та статевогетерогенної груп**

Групи досліджуваних	Стратегії конфліктної поведінки (середні групові значення)			
	тип II «Акула» (суперництво)	тип III «Ведмедик» (пристосування)	тип IV «Лисиця» (компроміс)	тип V «Сова» (співпраця)
студентки гомогенної групи	36.9	26.1	37.5	23.3
студентки гетерогенної групи	24.1	34.9	23.5	37.7
Значення U-Манна-Уїтні	U _{емп} = 257.5 p<0.01	U _{емп} = 317 p<0.01	U _{емп} = 239 p<0.01	U _{емп} = 234.5 p<0.01

Як видно з таблиці 2, у студенток зі статевогомогенної групи більш високими є показники зі стратегій типу IV «Лисиця» (стратегія компромісу) та типу II «Акула» (стратегія суперництва), а у студенток статевогетерогенної групи – показники стратегій типу V «Сова» (стратегія співпраці) і типу III «Ведмедик» (стратегія пристосування). За стратегією типу I «Черепашка» (стратегія ухиляння) значущих відмінностей не встановлено.

Дослідження показало наявність статистично значущих відмінностей між студентками зі статевогомогенної та статевогетерогенної академічних груп за показником рівня конфліктності (таблиця 3).

Таблиця 3

**Рівень конфліктності студенток зі статевогомогенної
та статевогетерогенної груп**

Групи досліджуваних	Рівень конфліктності
студентки гомогенної групи	36.5
студентки гетерогенної групи	24.3
Значення U-Манна-Уїтні	U _{емп} = 262.5 p<0.01

З таблиці 3 видно, що дівчата, які навчаються у статевомогогенній групі, характеризуються більш високим рівнем конфліктності порівняно із студентками статевогетерогенної групи.

У цілому, проведене дослідження дозволило виявити таке:

1) у студенток, які навчаються в групі зі статевомогогенним складом, переважають стратегії компромісу та суперництва, а у студенток зі статевогетерогенної групи – стратегії співробітництва та пристосування;

2) дівчата зі статевомогогенної групи характеризуються більш високим рівнем конфліктності, аніж дівчата зі статевогетерогенної групи.

Результати дослідження можуть бути використані у практичній діяльності соціально-психологічних служб закладів освіти.

Подальші перспективи вивчення проблеми вбачаються у з'ясуванні відмінностей у стратегіях поведінки в конфлікті між студентами (дівчатами та хлопцями), які навчаються у статевомогогенних та статевогетерогенних групах.

Список використаних джерел:

1. Зінчина О. Б. Конфліктологія: навчальний посібник / Зінчина О. Б. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 164 с.

2. Коваль І.А. Психологічні особливості конфліктів у процесі спільної учбової діяльності студентів: автореф. дис. канд. психол. наук: 19.00.07 / І.А. Коваль, Ін-т психології ім. Г.С.Костюка АПН України. – К. – 2003. – 18 с.

3. Максименко С. Д. Експериментальна психологія / С. Д. Максименко, Е.Л. Носенко. – К.: 2008. – 360 с.

Скворцова С.Р.

студентка;

Науковий керівник: Кутепова-Бредун В.Ю.

старший викладач,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК САМООЦІНКИ СТУДЕНТІВ З ЇХ ПРОФЕСІЙНОЮ СПРЯМОВАНІСТЮ

Важливим фактором, що визначає життя та діяльність людини є її самооцінка. Поняття самооцінки формувалось впродовж довгого часу, уточнювалось та змінювалось. Дослідженням та вивченням